

Asia: VN/15822/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta (yksityiset digipostipalvelut)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö on pyytänyt puolustusministeriöltä lausuntoa liittyen hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta.

Vireillä olevan HE 124/2025 vp mukaan Puolustusvoimat olisi jatkossa velvollinen käyttämään Suomi.fi -viestit -palvelua tiedoksiantojensa toimittamisessa, mikäli käyttövelvollisuudesta ei erikseen haettaisi lupaa poiketa siitä. Tähän mennessä Puolustusvoimat ei ole juurikaan käyttäneet Suomi.fi -viestit -palvelua muun muassa siitä syystä, ettei palvelussa saa käsitellä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 18.1 §:ssä tarkoitettuja turvallisuusluokiteltuja asiakirjoja. Puolustusvoimien kannalta Suomi.fi -viestit -palveluun tallennettavien tietojen kohdalla on kyse tiedoista, joiden avulla voi olla mahdollista hankkia merkittävää ja kattavaa tietoa muun muassa asevelvollisista, Puolustusvoimien harjoituksista, alueiden käytöstä tai joukkojen kokoonpanoista. Puolustusministeriö pitää näiden tietojen kriittisyyden huomioimista välttämättömänä niihin liittyvän kasautumisvaikutuksen takia, vaikkei yksittäinen päätös sellaisenaan olisikaan kansallisen turvallisuuden kannalta erityisen merkittävä.

Puolustusministeriö kiinnittää huomiota siihen, ettei tukipalvelulain 5 §:ssä säädetystä tukipalvelujen käyttövelvollisuudesta olisi esityksen mukaan mahdollista poiketa ainoastaan yksityisten digipostipalveluiden osalta, vaan mahdollinen poikkeushakemus koskisi Suomi.fi-viestejä ja kaikkia siihen liitettyjä palveluja. Mikäli Puolustusvoimat katsoo voivansa käyttää Suomi.fi -viestit -palvelua, on erikseen arvioitava kuitenkin sitä, voidaanko tiedoksiantojen näyttäminen katseluohjelman avulla antaa yksityisen toimijan hoidettavaksi sopimusperusteisesti.

Puolustusministeriö katsoo, että kokonaisharkinta palveluiden käyttöönotosta, hankinnasta ja käytöstä tehdään Puolustusvoimissa sotilaallisen maanpuolustuksen lähtökohdista. Puolustusministeriö pitää välttämättömänä sen hallinnonalan organisaatioiden erityispiirteiden riittävää huomioimista tilanteessa, jossa käyttäjäorganisaatio rekisterinpitäjänä viime kädessä vastaa palvelun turvallisuuden ja tietosuojariskien arvioinnista suhteessa sen käyttötarkoituksiin. Digitalisaatiohankkeissa tulisi huomioida etenkin turvallisuusviranomaisien asema sekä näiden tuottamien tietojen ja tiedoksi annettavien asiakirjojen sisältö. Turvallisuusviranomaisena Puolustusvoimilla tulisi olla tosiallinen mahdollisuus arvioida palvelun turvallisuus niin tietosuojan kuin käyttövelvollisuuden takia.

Puolustusministeriö korostaa, että kokonaisturvallisuus tulee ottaa huomioon digitalisaation edistämisessä ja että tietojärjestelmien tekninen toteutus tulisi suunnitella Puolustusvoimissa erittäin korkealle asetetun riskitason mukaiseksi. Puolustusministeriö pitää näin ollen tarkoituksenmukaisena, että hallituksen esityksen 2 b luvun 8 i §:n 3 momenttiin varattaisiin Puolustusvoimille mahdollisuus hakea poikkeusta viestinvälityspalvelun käyttövelvollisuuteen tietoturvallisuusperustein niin, että poikkeus koskisi vain katseluohjelmia tarjoavia yksityisiä toimijoita.

Ehdotetun uudistuksen myötä Suomi.fi -viestit -palvelu tulee laajenemaan, mikä laajentaa myös palvelualustan potentiaalista hyökkäyspinta-alaa. Tällöin ulkopuolisten luvaton pääsy Puolustusvoimien tietoihin, mikäli Puolustusvoimat on velvollinen tiedot jatkossa Suomi.fi -viestit -palveluun tallentamaan, voi tarkoittaa merkittävää riskiä Suomen kansalliselle puolustukselle ja turvallisuudelle. Puolustusministeriö edellyttää hybridivaikuttamiseen ja kyberuhkiin liittyvien turvallisuusympäristön uhkakuvien huomioimista sekä Suomi.fi -viestit -palvelun kehittämiseen liittyvissä, että palveluntarjoajalle asetetuissa tietoturva vaatimuksissa.

Kokonaisturvallisuuden perusteella puolustusministeriö esittää, että esityksen jatkovalmistelussa ehdotettuun 2 b luvun 8 h §:n 2 momentin mukaisiin palveluntarjoajaan kohdistuviin vaatimuksiin luotettavuuden arvioinnista lisättäisiin mahdollisuus tai välttämättömyys teettää julkista hallintotehtävää hoitavasta palveluntarjoajasta yritysturvallisuusselvitys. Puolustusministeriön näkemyksen mukaan tämä on mahdollista voimassa olevan lainsäädännön puitteissa, koska Puolustusvoimien asiakirjojen sisältämät tiedot sisältävät lähes aina turvallisuusselvityslain (726/2014) 33 §:n 1 momentin 2. kohdan mukaisesti salassa pidettävää tietoa, jonka paljastuminen tai oikeudeton käyttö voi aiheuttaa vahinkoa salassapitosäännöksessä tarkoitettulle yleiselle edulle.

Palojärvi Pia
Puolustusministeriö

Lehtonen Outi
Puolustusministeriö